

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๖ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน นายอัมรินทร์ สายจันทร์ และนายปราติหารย์ มีคุณ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๐๗๐๑/๖๘ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๕๓๖ / ๒๕๖๔
ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนของท่านไว้พิจารณาแล้ว เป็นเรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๓๐๒๓/๒๕๖๓ ขณะนี้อยู่ระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขอเรียนว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน โดยพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงได้มีคำวินิจฉัยไปตามประเด็นที่ร้องเรียน ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิศร ร่มสนธิ์)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติการแทน
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักกฎหมายและคดี

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๙๒๖๖

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๖๕

www.ombudsman.go.th

คำวินิจฉัยผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักกฎหมายและคดี

เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๓๐๒๓/๒๕๖๓

เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๕๓๖ / ๒๕๖๔

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง นายอัมรินทร์ สายจันทร์ และนายปราดิหารย์ มีคุณ ยื่นคำร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๕๐ (๗) ประกอบมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๗๘

พิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแล้วจะได้วินิจฉัยไปตามประเด็นที่ร้องเรียน ดังนี้

กรณีตามคำร้องเรียนนี้เป็นเรื่องขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๕๐ (๗) ประกอบมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๗๘ โดยผู้ร้องเรียนกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) ที่กำหนดให้บุคคลผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้ง เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตัดสิทธิเลือกตั้งของบุคคล ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และสร้างความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ อันเป็นการร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีหน้าที่และอำนาจรับเรื่องร้องเรียนนี้ไว้พิจารณาได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓ (๑)

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจตนารมณ์และเหตุผลของการตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) ที่กำหนดให้บุคคลผู้มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้งว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๙ มาตรา ๒๕๐ และมาตรา ๒๕๒ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่และอำนาจดูแล

นางสาวชรมันต์ ศิริฤทัยวัฒน์ .)

นิติกรชำนาญการ

/ และจัดทำ...

และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบกับกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งและผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือได้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าผู้ที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยตรง ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของราษฎรในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างแท้จริง ทันท่วงที และรวดเร็ว เพราะทราบถึงปัญหาและความต้องการของราษฎร

สำหรับระยะเวลาที่เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มีความแตกต่างกัน เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศแทนประชาชนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวมเพื่อให้เป็นไปตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยต้องเป็นบุคคลผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันเลือกตั้งนั้น เพราะต้องการเปิดโอกาสให้ราษฎรที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ในระยะเวลาหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับพื้นที่และทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อีกทั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการทุจริตในการจ้างบุคคลใด ๆ ให้อาศัยทะเบียนบ้านไปยังเขตเลือกตั้ง เพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายท้องถิ่นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๒ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสาม บัญญัติว่า “คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและหลักเกณฑ์และวิธีการการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย” ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว

สำหรับกรณีที่ร้องเรียนว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๘ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมและขัดกับสิทธิขั้นพื้นฐานในการเลือกถิ่นที่อยู่ของประชาชน นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัตินี้เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาของการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ได้พิจารณามาแล้วข้างต้น ซึ่งบทบัญญัตินี้มิได้บัญญัติห้ามหรือจำกัดสิทธิของประชาชนในการย้ายถิ่นที่อยู่แต่อย่างใด นอกจากนั้นแล้ว ในกรณีที่มีการย้ายทะเบียนบ้านออกจากเขตเลือกตั้งหนึ่งไปยังอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นิติกรชำนาญการ
๒๓ / ๐๖ / ๖๕

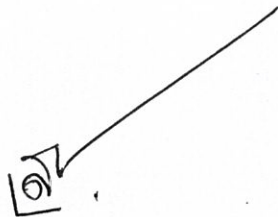
/ ส่วนท้องถิ่น...

ส่วนท้องถิ่นเดียวกัน อันทำให้บุคคลมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันน้อยกว่า ๑ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง บุคคลดังกล่าวยังมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายได้ โดยมีได้ถูกต้องสิทธิหรือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการเลือกตั้งตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่อย่างไรก็ดี กรณีดังกล่าวจึงมิได้เป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม หรือเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ อันจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว และไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ อันเป็นการใช้บังคับไม่ได้

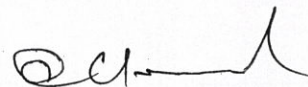
สำหรับกรณีที่ร้องเรียนว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๘ (๓) ขัดต่อแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๘ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ เป็นเพียงแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น มิใช่บทบังคับรัฐให้มีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการหรือปฏิบัติแต่อย่างใด ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว

ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนนี้จึงไม่ปรากฏว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะพิจารณาเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุติเรื่องร้องเรียนของผู้ร้องเรียน และให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ร้องเรียนและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบต่อไป

(นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต)
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(รองศาสตราจารย์อิสสรีย์ หรรษาจรูญโรจน์)
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำเนาถูกต้อง
ขกมต

(นางสาวชรมันต์ ศิริอุทัยวัฒนา)

นิติกรชำนาญการ
๒๓ / ๐๘ / ๒๕